

VIRU-NIGULA VALLA RAAMATUKOGU
2021. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	4
Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	5
2 Juhtimine	7
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud.....	7
2.2 Eelarve	8
2.3 Projektid.....	8
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	9
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	10
2.4.3 Erialahariduse omandamine	11
2.4.4 Töötajate tunnustamine	11
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	11
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	11
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	12
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	12
3.1.1 Raamatu komplekteerimine.....	13
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	13
3.1.3 Auviste komplekteerimine	14
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	14
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	15
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	15
4.3 RVL teenindus.....	18
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	18
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	18
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	19
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	20
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	21
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	21
4.6.1 kohalikul tasandil	21
4.6.2 riiklikul tasandil.....	21

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	22
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	22
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	22
4.9 Andmebaasid	23
5. 2022. aasta tegevused	23
LISA 1. Personali koolitus	24
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	24
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	24
LISA 4. Laste ja noorteüritused	24

Sissejuhatus

Sarnaselt eelmisele aastale jättis ka 2021. aasta tegevustele oma jälje koroonaviiruse levik ja sellest tulenenud piirangud. Koroonakriisi tõttu sai kannatada ürituste korraldamine raamatukogus, vähenes külastuste arv, soovitus harvemaks jäi koostöö lasteaia ja kooliga. Samuti ei saanud raamatukoguhoidja külastada hooldekodu.

Tabel 1

Omaavalitsus	Elanike arv (01.12.20)	Raamatukogusid kokku	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv
Viru-Nigula vald	5675	3	2	1

Üldkasutatavate raamatukogude arv: 3

Viru-Nigula valla raamatukogu teeninduspunkt asub Kunda Südamekodus ning see pole üldkasutatav.

Põhilised tegevussuunad

1. Virtuaalne lugemistuba lastele. Ajal, mil raamatukogu oli kontaktivabal tööl, pakkusime lastele võimalust telefoni teel ettelugemist kuulata. Google Meeti vahendusel kutsuti ellu virtuaalne jututuba.
2. „Hingedeaja luuleõhtu koos muusikaga“. Hillar Vimbergi läbiviidud muusikaline luuleõhtu läks paljudele hinge. Kuulati, lauldi ning elati kaasa.
3. Kohtumine Eha Veemiga. Vaatamata koroonaja hirmudele ning piirangutele tuli kohale palju huvilisi, et kuulata kirjaniku tööst, loomingust ja elust.
4. Vahetame piparkoogid luuletuste vastu! Külastajate seas populaarne ettevõtmine, millest võtavad rõõmuga osa nii lapsed kui täiskasvanud.
5. Raamatubingo. Tõstis lugemust laste seas, kaasa löid ka mitmed täiskasvanud.

Eelmisel aastal püstitatud eesmärkidest jäi viiruse leviku tõttu ära Aseri raamatukogu 70. sünnipäeva tähistamine. Samuti jäi poolikuks raamatukogutundide kava, kuna keeruline olukord koroonapiirangutega ei soodustanud koostööd lasteasutustega.

Kuigi ürituste osas oli 2021. aasta vaene, said vähesed toimunud kohtumised hea vastuvõtu osaliseks. Norra saatkonna pakutud rändnäitus "Norramaaale matkama" oli üleval nii Viru-Nigula valla raamatukogus kui Viru-Nigula raamatukogus ning näituse imekaunite fotode vastu oli suur huvi. Üks haaravamaid näitusi Kunda majas oli Aseri naiste kaunid pärlimaalid. Aseri raamatukogu sai 2021. aastal vitriini, milles on eksponeerinud kirjutusvahendite ning kootud jõuluehete näitust. Lugemisklubi kohtumisi 2021. aastal ei toimunud, kuid plaanis on 2022. aastal, mil inimeste hirm koroonaviiruse ees on ehk vähenenud, taas kooskäimisega jätkata. Samuti toimus Keelekohviku kohtumisi vaid loetud korrad. Lastetöös jätkus vaatamata COVID-19-le edukalt Raamatukoguringi tegevus, tekkinud on grupp lapsi, kes järjekindlalt võtavad ringi tegevustest osa.

Raamatukogu on hea koostööpartner haridus- ja noorsootöösutustele. Me vahendame ja pakume kogukonnale kvaliteetseid kultuurisündmusi ning koolitusi.

1.1 Koroonaviiruse mõju

TEENUS

Viru-Nigula valla raamatukogu läks kontaktivabale laenutusele üle 11. märtsil, raamatukogu taasavati 3. mail. Sel perioodil jäid kontaktivaba teenuse/laenutuse kättesaadavuse ajad võrreldes tavapärasega samaks. Raamatuid sai tellida lugeja.ee vahendusel, e-kirja teel või telefonitsi. Ette tellitud teavikud sai kätte postipunkti lahtiolekuajal raamatukogust või siis tavapärasel lahtiolekuajadelt raamatukogu vahekoridorist. Oli tagatud võimalus kasutada postipunkti teenuseid ja lugejaarvuteid. Tagastuskast oli kasutatav 24 tundi ööpäevas.

TARISTU

Viru-Nigula valla raamatukogu Kunda maja sai läbi Kultuuriministeeriumi COVID-19 puhangust tingitud erakorralise abi kultuurikorraldaja teenuse, toote, äriprotsessi või ärimudeli ümberkorraldamiseks mõeldud projekti omale spetsiaalselt raamatukogudele väljatöötatud tagastuskasti ning Cleveroni raamatukapi. Aseri raamatukogu sai samuti tagastuskasti. Seeläbi tõhustati ning kaasajastati raamatukoguteenuse pakkumist Viru-Nigula vallas. Töötajad said uued, kaasaegsed kuvarid ning klaviatuurid. Vahetati välja üks vöotkoodilugeja.

Tööks laste ja noortega saadi huvihariduse ja huvitegevuse toetuse vahenditest tahvelarvuti ja graafikalaud. Samuti sai Viru-Nigula raamatukogu värviprinteri, tänu millele on võimalik pakkuda värvilise printimise teenust.

EELARVE

Raamatukogu eelarves kärpeid ei tehtud, ning 2021. aasta eelarve oli 4,9% suurem 2020. aasta eelarvest. Eelarve suurenemise vahendid olid eelkõige planeeritud Aseri raamatukogu vahekoridori remondiks, mis ka 2021. aastal teostati.

TÖÖKORRALDUS

11.03–02.05 toimus töö Viru-Nigula valla raamatukogus kontaktivabalt. Pärast raamatukogu füüsilise ruumi avamist on säilinud kontaktivaba laenutamise võimalus. Septembrist saab Kundas tellida teavikud raamatukappi.

Raamatukogu direktoril on võimalik teha kaugtööd ja seoses COVID-19 põhjustatud isolatsioonivajadusega on tulnud seda korduvalt kasutada.

Kunda majas tehti suured ümberkorraldused arhiiviruumis. Arhiiviruum korrastati, puhastati, visati minema vana mööbel ning seati sisse puhkeruum töötajatele.

Aseri majas kanti teisel korrusel maha vananenud teavikud ning seeläbi tühjenenud riiulid (samuti vananenud) visati ära. Selle tulemusel tekkis teisele korrusele hubane saal, kus saab läbi viia üritusi ning koolitusi.

Viru-Nigula majas tõsteti COVID-19 piirangute järgimiseks ümber istumiskohti, luues seeläbi rohkem privaatseid töötegemiskohti, tänu millele muutus raamatukogu miljöö veelgi hubasemaks.

PARIMAD UUED PRAKTIKAD

Kuna kevadise koroonalaine ajal, pärast raamatukogu füüsilise ruumi avamist, oli Viru-Nigula vallas väga suur haigestumus, siis tekitas küllastajate teenindamine kõrge nakkusohu tõttu pinget. Suurimad väljakutsed olid 2+2-reeglist kinnipidamine raamatukogu ruumides ja maskikandmise kohustuse nõudmine.

Kuna suur osa Viru-Nigula valla raamatukogu kasutajaid on eakad inimesed, siis ei saaks öelda, et koroonaviiruse levik oleks pakkunud teeninduse osas erilisi võimalusi. Positiivsena võib välja tuua virtuaalse jututoa ellukutsumise, mis andis võimaluse proovida uuel viisil lasteni jõuda. Töötaja seisukohast on rohkem võimalusi enesetäiendamiseks toonud veebikoolituste hulga kasv. Teisalt aga kannatab veebis toimuvatest koolitustest saadav kasu, kuna koolituse ajal on vaja tegeleda ka küllastajate teenindamise ja muude tööülesannetega, mistõttu ei saa täiel määral süveneda.

Suur samm edasi raamatukoguteenuse arendamisel Viru-Nigula vallas astuti raamatukapi ja mahuka tagastuskasti soetamisega. Raamatukappi kasutab igakuiselt aina rohkem inimesi.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

01.09.2018 ühendati Kunda, Aseri ja Viru-Nigula raamatukogud ühtseks Viru-Nigula valla raamatukoguks keskraamatukoguga Kundas ning haruraamatukogudega Aseris ja Viru-Nigulas.

Raamatukogu tegevust reguleerivad dokumendid

- Viru-Nigula valla raamatukogude kasutamise eeskiri. Kinnitatud 2018.
- Viru-Nigula valla raamatukogu põhimäärus. Kinnitatud 2018.
- Viru-Nigula valla raamatukogu tasulised teenused. Kinnitatud 2018.
- Viru-Nigula valla raamatukogu komplekteerimispõhimõtted. Kinnitatud 2018.
- Viru-Nigula valla raamatukogu andmekaitsetingimused. Kinnitatud 2019.
- Viru-Nigula valla raamatukogu arengukava 2021-2024. Kinnitatud 2021.

Nõukogu tegevus

Raamatukogu nõukogusse kuulusid 2021. aastal Priidu Vilmer (vallavalitsuse esindaja, nõukogu esimees), Elle Türkel (vallavolikogu hariduskomisjoni esindaja) ja Mare Roov (lugejate esindaja). Nõukogu on aktiivselt kaasa löönud raamatukogu arengukava koostamisel ning uue põhimääruse muudatuste planeerimisel. Samuti on antud nõu edasise töö planeerimisel ning raamatukogu arendamisel.

Valla raamatukogude tegevus aastal 2021

Kõigil teeninduspiirkonna elanikel on võimalik raamatukogu teenuseid kasutada. Raamatukogude arv on optimaalne. Kuigi läbiviidud rahuloluküsitlusel toodi ühe lugeja poolt miinusena välja Kunda maja asukoht, ei ole asukoht siiski halb. Raamatukogu asub elumajade ning toidupoodide vahetus läheduses ning lasteaiaga samas majas. Neile, kel tervislike probleemide tõttu on raamatukogu külastamine keeruline või raskendatud, pakume tasuta koduteeninduse võimalust kogu valla piires. Raamatukogud asuvad hästi ligipääsetavas kohas, tagatud on vallasisene transpordiühendus eri piirkondade vahel. Samuti on võimalus vallasiseselt laenutatud raamat tagastada mõnda teise valla raamatukogusse.

Kuigi juba 2020. aastast on Kunda maja esmaspäeviti suletud, siis rahuloluküsitlusest selgus, et jätkuvalt ei ole elanikkond sellega harjunud ega rahul. Teisest küljest on raamatukogu laupäeviti avatud aastaringselt 9.00-17.00 ning on võimalik kasutada ka raamatukappi ja tagastuskasti. Seega peaksid kõik soovijad saama raamatukoguteenuseid kasutada.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.20. €	Seisuga 31.12.21 €	Muutus %
Eelarve kokku	129 393	136 086	+4,9%
Personalikulu	96 305	99 600	+3,3%
Komplekteerimiskulu	25 212	26 202	+3,7%
sh KOV-lt	12 824	13 531	+5,2%
sh riigilt	12 388	12 671	+2,3%
Infotehnoloogiakulu	1500	1410	-6%
Täienduskoolituskulu	98	137	+39,8
Üritustele/näitustele	133	146	+8,9

Viru-Nigula valla raamatukogu eelarve oli 4,9 % suurem võrreldes 2020. aastaga. Muuhulgas suurendas vald ka komplekteerimisraha. Riigieelarveline teavikutoetus oli aasta alguses 14% väiksem kui 2020. aastal, kuid täiendava teavikutoetusega kevadel oli muutus siiski positiivses suunas. Infotehnoloogia kulu on võrreldes 2020. aasta kuluga veidi väiksem, kuna 2020. aastal sai olulisemad infotehnoloogilised muudatused tehtud. Täiendkoolitustele ning üritustele oli jätkuvalt eelarves planeeritud rohkem raha kui COVID-19 tõttu tegelikkuses kulutada õnnestus.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kultuuriministeerium	05.-12.2021	10 140	10 140

COVID-19 puhangust tingitud erakorralise abi raames sai Viru-Nigula valla raamatukogu Cleveroni raamatukapi maksumusega 7320 eurot ja tagastuskasti maksumusega 2820 eurot. Raamatukapp paigaldati septembris. Kappi kasutati 2020. aastal 24 korral.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Viru-Nigula valla raamatukogus töötab 5 raamatukoguhoidjat ja direktor. Viru-Nigula haruraamatukogu töötajat asendab vajadusel Aseri haruraamatukogu töötaja, et ei oleks tarvidust raamatukogu sulgeda töötaja puhkuse, koolituse või haigestumise tõttu. 2021. aastal muudatusi personali korralduses ei toimunud.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Teema	Korraldaja	Tundide arv	Osalejate arv
Erialased täienduskoolitused			
Teadushuviharidus – miks, kellele, kuidas?	Teadushuvihariduse Liit	2	1
Tervist toetavad e-teenused	ERÜ, Tallinna Keskraamatukogu	2	5
Digivahendite kasutamine töö ja enesetäiendamise toetamisel	Tartu Ülikool	52	1
Isikuandmete kaitse seadusest raamatukogudele	Eesti Rahvusraamatukogu	2	1
Infootsing	Eesti rahvusraamatukogu	4	2
Säilitusalane seminar	Eesti Rahvusraamatukogu	6	5
LVKRRK korraldatud erialased täienduskoolitused	LVKRRK		
Praktiline avaliku esinemise õpituba		8	1
Ametikiri		2	2
Ülevaade krimikirjandusest		2	4

Rohetiiger – mis see on ja millega tegeleb		2	1
Kuidas hoida vaimset tervist		2	3
Õppereisi Viimise raamatukogusse. INSA loimumis- ja kohanemisvaldkonna teenused. Rahva Raamatu väljaanded		5	3
ETKA Andras elukestva õppe seminar. Kuidas ebakindlatel ja muutuvatel aegadel säilienõtkeda olla?		2	1
Meediapädevus veebis ja digitaalne turvalisus		6	3
Muud koolitused			
Digipädevuse koolitus	Viru-Nigula Vallavalitsus	8	1
Koosmaarne kommunikatsioon digikanalites	TÜ ühiskonnateaduste instituut	2	1

Võimalust osaleda virtuaalsetel koolitustel kasutati 2021. aastal maksimaalselt ära. Kõik koolitused, millel sai 2021. aastal osaletud, olid informatiivsed ja vajalikud. Eriti tõstaks esile õppereisi Viimise raamatukogusse: käik oli värskendav, andis inspiratsiooni ja näitas, kui kõrgel tasemel võib üks Eesti raamatukogu olla nii oma ruumilahenduste ja -kujunduse kui ka teenuste poole pealt. Huvitav oli ka Rahva Raamatu väljaannete ülevaade, mis heitis pilku kirjastamise maailma. Veebi teel korraldatud koolitused võimaldavad osalemist ka siis, kui töölaua tagant või eneseisolatsioonist lahkuda ei saa. Nendest oli meeldejäävaim ja igapäevatoos väga kasulik Jaan Martinsoni ülevaade krimikirjandusest.

LISA 1

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

Aastal 2021 toimus erinevaid kasutajakoolitusi ja nõustamisi turvalise arvutikasutamise ja e-riigiteenuste osas. Raamatukoguhoidjad korraldavad keelekohvikut. Ettekandeid ega loenguid ei olnud.

LISA 2

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Viru-Nigula valla raamatukogu direktor õpib 2021. aastast Tartu Ülikoolis kultuurikorralduse magistriõppes.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

Viru-Nigula Vallavalitsus tunnustas Marget Karnetovat pikaajalise panuse eest raamatukogu töösse.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Viru-Nigula valla raamatukogu on Viru-Nigula valla hallatav asutus. Viru-Nigula valla raamatukogu Kundas asub Viru-Nigula valla lasteaia „Kelluke” hoone A-korpuses. Esimesel korrusel on Viru-Nigula valla raamatukogu kasutajatele teenindussaal, arhiiviruum ja töötuba. Direktori tööruum asub teisel korrusel. Raamatukogul on eraldi sissekäik, tagavaraväljapääs esimesel korrusel ning valvesignalisatsioon. Remondivajadus puudub.

Viru-Nigula raamatukogu asub Viru-Nigula kogukonnamajas. Raamatukogu asub kahekorruselise hoone ühes tiivas esimesel korrusel. Majas tegutsevad veel Viru-Nigula noortetuba, pikapäevarühm, juuksur, saun, massaažituba ja perearst. Raamatukogu ruumid ning asukoht sobivad igati vastavaks tegevuseks. Remondivajadus puudub.

Aseri raamatukogu asub lugejatele hästi ligipääsetavas kohas. Raamatukogu ruumid asuvad kahel korrusel. 2021. aastal teostati välikoridori seinte ja lae ning koridori katuse remont.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Viru-Nigula valla raamatukogus on tagatud juurdepääs liikumispuudega inimestele.

Viru-Nigula harukogus saavad liikumispuudega inimesed terrassile pääsemiseks kasutada kaldteed. 2-astmelisel trepil paremaks liiklemiseks on paigaldatud käsipuu. Aasta jooksul täiendavaid töid ei teostatud.

Aseris on liikumispuudega inimestele tagatud juurdepääs ainult I korrusele, II korrusele juurdepääs puudub.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Kunda majas aktiveeriti 2021. aastal optiline internetiühendus. Internetikiirus nii üles- kui ka allalaadimisel muutus tunduvalt efektiivsemaks.

Kodulehele loodi vorm lugejate registreerimiseks. Vormi kaudu saavad soovijad täita ankeedi, mille alusel vormistatakse nad raamatukogus lugejaks. Seda võimalust on kasutatud 9 korral.

Üldjoontes on raamatukogu infotehnoloogiline olukord hea, olemas on piisavalt vahendeid, et katta ära raamatukogu külastajate vajadused. Puudusena saab välja tuua Viru-Nigula raamatukogus nõrga Wi-Fi levi, mis segab interneti kasutamist.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimine toimub Viru-Nigula valla raamatukogu komplekteerimis põhimõtete järgi.

Kirjanduse komplekteerimine toimub valikuliselt arvestades lugejate soove ning vajadusi. Perioodika komplekteerimisel on põhimõtteks, et kättesaadav oleks Eestis ilmuv perioodika, v.a väheväärtusliku sisuga väljaanded. Komplekteeritakse vastavalt võimalustele, nii eesti- kui venekeelset kirjandust. Lastekirjanduse osas on prioriteet kooli õppekava toetav ja muu hariv kirjandus.

Kogude kasutatavus on vähenenud seoses koroonaviiruse levikuga. Negatiivset mõju laenutustele avaldas raamatukogu kontaktivaba töökorralduse periood ning Viru-Nigula valla piirkonna kevadine suur koroonakolle. Kuigi raamatukogu teenuseid ei katkestatud, mõjutas siiski laenutuste arvu inimeste soov püsida kodus ja ka see, et lugejad ei saanud ise riulitest kirjandust valida. Samuti arvati, et raamatukogud olid täielikult suletud.

Teavikuid tuli aasta jooksul juurde 3218 eksemplari, millest annetusi oli 138 eksemplari. Võrreldes 2020. aastaga on nii ostude kui ka annetuste arv vähenenud. Langenud numbrite taga on raamatuhindade tõus.

Laenutuste arv oli 2021. aastal 38 745. Võrreldes 2020. aastaga on see number vähenenud 1,9%. Ringlus oli 0,52. Lasteraamatutest laenutati jätkuvalt enim kooli soovituslikku kirjandust. Täiskasvanud lugejad eelistasid ilukirjandust ja elulooraamatuid. 2021. aastal hakati suuremat

huvi tundma investeerimisalase kirjanduse vastu. Venekeelne elanikkond eelistab pigem ilukirjandust.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Prioriteediks on eesti autorite ilukirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Teadmiskirjandusest on eelistatud tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad teavikud. Komplekteerimisel on lastekirjanduse osas prioriteet kooli õppekava toetav ja muu hariv kirjandus. Täiskasvanutele suunatud kirjandusest tellitakse raamatuid, mille vastu on eelnevalt rohkem huvi tuntud.

Aasta jooksul saadi juurde 1984 raamatut, millest 362 olid vene keeles. Vaatamata sellele, et komplekteerimiskulu oli võrreldes 2020. aastaga 3,7% rohkem, komplekteeriti võrreldes 2020. aastaga raamatuid 149 võrra vähem. Selline erinevus on tekkinud raamatute hinna kallinemisest.

Enim loetud raamatute hulka jõudsid Jo Nesbø „Kuningriik”, Leelo Kassikäpa „Kui vanad naised armuvad” ning Cara Hunteri inspektor Fawley sarja kuuluvad raamatud: „Väljapääsu ei ole”, „Pimeduse kütkes”, „Nad ei leia sind iial”.

Lasteraamatute edetabeli tipus on jätkuvalt „kohustusliku” kirjanduse teosed, aga ka V. E. Schwabi raamatud ja Francesca Simoni Hirmsa Henry lood.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat komplekteeriti Viru-Nigula valla raamatukogus kokku 3800 euro ulatuses, mis on 500 eurot rohkem kui 2020. aastal. Samas jäi perioodika eksemplaarsus samaks, seda jällegi kallinenud hindade tõttu. Enimlaenutatud ajakirjade hulka kuuluvad nii Kroonika kui ka Looming ja Eesti Ajalugu. Venekeelsetest laenutatakse enim Lizat ja Burdat. Võõrkeelset perioodikat komplekteeritakse Aseri raamatukogus ja Viru-Nigula valla raamatukogus vastavalt võimalustele. Viru-Nigulas puuduvad vene keelse perioodika lugejad ja seega on sinna tellitud vaid Burda, mis on hinnas ka eesti keelt kõnelevate käsitööhuviliste seas.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

2021. aastal auviseid ei komplekteeritud.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2021. aastal läks fondi puhastamise eesmärgil mahakandmisele 3268 teavikut, mis olid lagunened või sisult aegunud. Inventuure ei toimunud.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Peamised muudatused olid tingitud koroonaviiruse levikust: perioodil 11. märts kuni 3. mai oli kasutusel kontaktivaba laenutus, raamatukogu ukсед olid kasutajatele suletud. Sel perioodil sai teenindussaali siseneda vaid postipunkti teenuste ja lugejarvutite kasutamiseks. Aseri raamatukogu sai 2021. aastal tagastuskasti, Viru-Nigula valla raamatukogu Kundas raamatukapi ja suure tagastuskasti.

Järjepidevatest üritustest on toimunud koolivaheajauritused, Jututuba, Raamatukoguring ja Keelekohvik.

Soovijatele pakume koduteenindust. Lisaks raamatute laenutamisele pakume koduteeninduse raames nutiseadme nõustamist, printimist ning ka postipunktiteenuseid.

Veebruaris toimus lugejate rahulolu-uuring. Küsitlusele sai vastata nii veebis kui ka raamatukogudes kohapeal. Kokku oli küsitlusele vastajaid 42. Vastanute seas oli 25 Viru-Nigula valla Kunda raamatukogu kasutajat, 9 Aseri raamatukogu ja 8 Viru-Nigula raamatukogu kasutajat. Kõige enam vastanuid (11) oli vanusegrupis 60–69 eluaastat või enam. Järgnesid vanusegrupid 70 või enam ning 50–59, kus oli vastajaid 10 ja 8. Vastanute seas oli 41 naist ja üks mees.

Vastustest selgus, et suuremalt jaolt ollakse rahul nii majade asukoha kui ka ligipääsetavusega. Üldiselt sobivad kasutajatele ka raamatukogude lahtiolekuajad, kuid osa vastajaist sooviks, et Kundas asuv vallaraamatukogu oleks avatud ka esmaspäeviti. Suurem osa vastajaid on rahul kogude paigutuse ja kirjanduse valikuga. Rahul ollakse ka RVL teenuse kvaliteedi ja internetipunktiteenusega. Esile toodi kopeerimis-, printimis- ja/või skaneerimisteenuste kõrget hinda.

Küsitlusest selgus, et koolituste vastu on huvi madal, suurem osa vastajaist ei olnud huvitatud ühestki koolitusest. Neli vastajat sooviks osaleda infootsingu koolitusel, võrdselt kolm inimest sooviks teadmisi ja oskusi juurde saada nutiseadme kasutamise ja tekstitöötluse kohta, kaks

inimest tahaks õppida internetti turvaliselt kasutama. Neil teemadel raamatukogud ka juba koolitusi pakuvad.

Ürituste osas ollakse endiselt huvitatud kohtumistest kirjanike ja tuntud inimestega. Samuti soovitakse osaleda raamatuaruteludel ja lastele suunatud üritustel koos lapsega. Arvati ka, et võiks olla rohkem noortele suunatud üritusi või huvitegevust.

Peamiselt saadakse infot raamatukogu kohta raamatukogu töötajalt, Facebookist, koduleheküljelt ja telefoniteel. Vähem kasutatakse infokanalina vallalehte, e-posti ja Instagrami. Ollakse arvamusel, et infot raamatukogu tegemiste kohta pakutakse piisavalt. Kõigi kolme raamatukogu klienditeenindusega on rahul kõik vastajad.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Viru-Nigula valla raamatukogus on lugejatele kasutamiseks 5 arvutit, Aseris 3 arvutit, Viru-Nigula raamatukogus 2 arvutit. Arvutite seisukord on hea.

2021. aastal kasutati arvuteid 2794 korral, laste AIP kasutus sellest oli 1732. Mängimiseks pannakse end järjekorda, eelisjärjekorras saavad arvutisse täiskasvanud ja koolitoid tegevad lapsed.

Võrreldes möödunud aastaga on arvutite kasutamine tunduvalt vähenenud, 2020. aastal oli see number 4142. Arvutite kasutamise kordade arvu langus on samuti põhjendatav koroonapiirangute ja raamatukogu füüsiliste teenuste kättesaadavuse vähenemisega. Teisest küljest on tõusnud täiskasvanud arvutikasutajate osakaal, selline muutus on ilmselt tingitud COVID-19 tõendite vajalikkusest. Seetõttu kasutavad täiskasvanud e-riigi teenuseid senisest enam. Lastel on samuti arvutisse olnud senisest väiksem juurdepääs, seda 50% täituvuse piirangute tõttu.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Tabel 4

Raamatu- kogu	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Muutus (+-)
Viru-Nigula valla RK	664	617	-47

Aseri raamatukogu	346	283	-63
Viru-Nigula raamatukogu	476	223	-253
KOKKU	1486	1123	-363

Raamatu- kogu	Külastused 2020	Külastused 2021	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2020	Virtuaal- külast. 2021	Muutus (+-)
Viru-Nigula valla raamatukogu	18453	16474	-1979			
Aseri raamatukogu	8879	7820	-1059			
Viru-Nigula raamatukogu	3420	3480	-60			
KOKKU	30752	27774	-2978	9480	75813	+66333

Külastused sisaldavad tagastuskasti ja raamatukapi külastusi.

Raamatu- kogu	Laenut-d 2020	Laenut-d 2021	Muutus (+-)	Päringud* 2020	Päringud* 2021	Muutus (+-)
Viru-Nigula valla raamatukogu	19377	19363	-14	755	212	-543
Aseri raamatukogu	14984	14296	-688	115	100	-15
Viru-Nigula raamatukogu	5877	5068	-809	83	66	-17

KOKKU	40238	38727	-1511	953	378	-575
-------	-------	-------	-------	-----	-----	------

Statistika põhjal on raamatukogu lugejate arv aastaga kahanenud 363 lugeja võrra. Niivõrd suure numbriga on tegelikult uue töötaja eksitus 2020. aasta lugejate ümberregistreerimise osas. Kui võrrelda Viru-Nigula raamatukogu lugejate arvu 2019. aastaga (227 lugejat), on näha, et tegelikkuses on kahe aasta jooksul lugejate arv Viru-Nigulas kahanenud 4 inimese võrra, ehk jäänud samale tasemele.

Külastusi ja laenutusi mõjutas nii raamatukogu füüsilise ruumi sulgemine perioodil 11.03–03.05 kui ka kevadine suur koroonakolle Viru-Nigula valla piirkonnas. Aseris ei saanud Venemaa elanikud COVID-19 tõttu Eestisse tulla, nemad on tavapärasest oludes suviti tihedad raamatukogu kasutajad. Virtuaalkülastuste tõus on märkimisväärselt suur.

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Viru-Nigula valla raamatukogu	-	7	-	19		
KOKKU		7		19		

Viru-Nigula valla raamatukogus sai märtsikuus ellu kutsutud lastele mõeldud virtuaalne jututuba Google Meeti kaudu. Kohtumised toimusid nädalas korra, kolmapäeviti. Igal korral sai lastele ette lugeda erinev raamatukoguhoidja. Samuti viidi läbi fotojaht, mille käigus saatsid kogukonnaliikmed ette antud kirjanduslikel teemadel fotosid, mida eksponeeriti raamatukogu Facebooki lehel.

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
KOKKU						

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021
KOKKU				

Virtuaalkoolitusi ega virtuaalnäituseid ei korraldatud.

4.3 RVL teenindus

Raamatukogudevaheline laenutus toimub põhiliselt Viru-Nigula valla raamatukogude ja Lääne-Virumaa Keskraamatukogu vahel. Tellitakse nii erialast kirjandust kui ka ajaviitekirjandust. Samuti saavad RVL teeninduse kaudu abi lapsed, kui kohalikus raamatukogus on kohustuslik kirjandus välja laenutatud. RVL tellimusi toimetab kohale raamatukogu direktor või Viru-Nigula harukogu töötaja. Vallasiseselt kasutatakse ka vallavalitsuse töötajate abi.

2020. aastal oli RVL välja 251, sisse 193. Võrreldes 2020. aastaga on mõlemad näitajad kasvanud.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Aasta jooksul lisandus laste- ja noortekirjandust 413 raamatut, millest 110 olid annetused. Tellitud on lasteajakirjad Täheke ja Hea Laps. Eelkõige on tellitud eesti kirjandust ning laste ja noorte seas populaarset väliskirjandust. Annetusega sai raamatukogu juurde palju raamatuid Lugemisisu programmi tarbeks. Viru-Nigula raamatukogus on sügisest alates eraldi riiul Lugemisisu kahe aasta raamatutega. Väljapanek on programmis osalevate laste hulgas saanud hea vastuvõtu osaliseks: riiulist otsitakse välja lugemispassi ülesannete tarbeks sobivad raamatud, mida loetakse nii kohapeal kui ka laenutatakse koju.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 5

Rmtk	Lug-d 2020	Lug-d 2021	Muutus (+-)	Külast-d 2020	Külast-d 2021	Muutus (+-)	Laenut 2020	Laenut 2021	Muutus (+/-)
Viru- Nigula	211	195	-16	6753	5043	-1710	1182	1406	+224

valla RK									
Aseri	36	41	+5	383	463	+80	671	700	+29
Viru-Nigula	123	71	-52	1434	821	-613	684	623	-61
KOKKU	370	307	-63	8570	6327	-2243	2537	2729	+192

Kuigi laste ja noorte raamatukogu kasutamine 2021. aastal Viru-Nigula vallas on langustrendis, on Aseri raamatukogus kõik näitajad tõusnud. Raamatukoguhoidjate hinnangul võib see tuleneda sellest, et lapsed on seoses haigestumise ning distantsõppega rohkem lugema hakanud. Samuti mõjus nende arvates positiivselt lugemusele see, et lapsed ei saanud raamatukogus enam arvutis mängides aega veeta ning pidid asendustegevusi leidma. Väga suur rõõm on laenutuste arvu suurenemise üle. Ilmselt on selline tõus mõnevõrra seotud suvel toimunud raamatubingo mänguga, millest lapsed hoolega osa võtsid. Viru-Nigula jaoks ei sobi lasteürituste läbiviimiseks suvine periood, kuna sel ajal on seal vähe lapsi. Üldine laste ja noorte lugejate arvu muutus on muuhulgas tingitud töötaja 2020. aastal tehtud veast lugejate ümberregistreerimisel. Võrreldes 2019. aastaga on Viru-Nigula raamatukogu lugejate arv laste ja noorte arvestuses vähenenud 10 võrra, mis on põhjendatav koroonakriisi mõjudega: raamatukogu oli perioodil 11.03–02.05 füüsiliselt kasutajatele suletud, kevadel oli Viru-Nigula piirkonnas ulatuslik koroonakolle, mille tõttu oli õppetöö häiritud. Ajal, mil lapsed koolis said käia ja raamatukogu külastada, ei olnud tegelikkuses huvi puudust märgata. Lapsed veedavad meelsasti aega raamatukogus ning ka loetakse huviga.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Viru-Nigula valla raamatukogu kõik majad võtavad osa Lugemisisu programmist, milles osaleb igal aastal hulk lapsi. Programmist võtavad osa ka mitu lasteaia rühma, õpetajad käivad koos lastega ülesannete täitmiseks raamatukogus raamatuid valimas. Raamatukoguhoidjad käivad lasteaias ette lugemas.

Viru-Nigula raamatukogu juures tegutseb juba mitu aastat Raamatukoguring, mis on mõeldud 1.– 4. klassi õpilastele lugemise propageerimiseks ja lugemisharjumuste kujundamiseks ja arendamiseks. Lapsed võtavad aktiivselt ringi tööst osa ning pakuvad ka ise välja ideid, mida võiks ringis lugeda ja ette võtta.

Kundas jätkus koostöö lasteaiaga „Kelluke“. Aasta jooksul toimus 6 jututuba. 2021. aastal käidi senisest enam rühmades ette lugemas ja mängimas. Mardipäeval käis külas Kiisude rühm, raamatukogutöötajaid rõõmustati laulu ja tantsuga.

Kevadise koolivaheaja üritused jäid koroonaviiruse tõttu ära. Vaatamata sellele pakkusid raamatukoguhoidjad kogu vallas lastele ettelugemist telefoni teel. Sügisene koolivaheaeg oli pühendatud ajakirjandusele. Meisterdati valmis laste oma ajakiri, tehti koos küpsisetorti.

COVID-19 mõjutas tõsiselt ka lastetöö: arvuteid ei saanud kasutada senises mahus (distantsi hoidmine), mitmed planeeritud üritused jäid ära.

Aseris toimusid muuhulgas 2021. aastal ettelugemised väikelastele ajakirjast „Täheke“ ja erinevatest muinasjuturaamatutest.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

2021. aastal toimus kokku 50 lastele suunatud üritust. 11 korral saadi kokku raamatukoguringis, 5 korral käis raamatukogu külas lasteaias, toimus esimesse klassi minevate laste külustus raamatukogusse. Kuuel korral oli lastel võimalus raamatukoguhoidjaga kohtuda virtuaalses jututoas. Lisaks korraldati Viru-Nigulas ühisüritusena Viru-Nigula noortetoaga jõuluootuspidu raamatukogu ruumides. Kokku osales üritustel 402 last.

Raamatukoguringide ning jututubade teemad on enamjaolt seotud tähtpäevadega, inspiratsiooni leitakse ka uuemast lastekirjandusest. Tegevustesse põimitakse sisse teemadega haakuvaid meisterdamisi ja mängu. Põhirõhk on kirjanduse vastu huvi tekitamisel ja loovuse arendamisel.

Suvel toimus suvine raamatubingo: lapsed lugesid raamatuid erinevatel teemadel ja täitsid bingopileteid. Septembris lõpetati bingomäng suure peoga. Peol sai meisterdada, kaunistati ära puu oma lemmikraamatute pealkirjadega, mängiti mängu, maiustati ja isegi tantsiti.

Koostöös Kunda Ühisgümnaasiumiga toimus kevadel matkapäev „Kogu kool liigub“, kus terve kooli kõik klassid külastasid kordamööda raamatukogu. Raamatukogu ees õues toimusid mängud ja viktoriin.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 6

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	137	159	11

Raamatukoguhoidjad on kodukülastusel pakkunud abi nutiseadme kasutamisel ja postipunkti teenuste tarbimisel. Samuti vormistatakse soovijatele ajalehetellimusi ning pakutakse printimisteenust.

Tabel 7

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv

Seoses COVID-19-ga on ajutiselt katkestatud Südamekodu külastused. Südamekodu töötaja toob ja viib raamatuid, mis töötaja on eelnevalt kokku pannud arvestades Südamekodu klientide soove.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvate õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Jätkuva koroonakriisi tõttu on koostöö kohaliku lasteaia ja kooliga vähenenud, kuid loodetavasti tekib võimalus uuesti hakata korraldama raamatukogu tunde ja rohkem lasteaia ja koolis külas käia, et sidet raamatukogu ja lugemisega kasvatada. Toimib keelekohvik eesti keelt mitterääkivatele elanikele. Aasta jooksul pakuti erinevaid näitusi ning sündmusi erinevatele sihtgruppidele. Elukestvate õpet püütakse toetada raamatukogus korraldatavate ürituste ning lugemissoovituste kaudu, samuti pakutakse näpunäiteid ja tuge arvuti kasutamisel.

4.6.2 riiklikul tasandil

Koostöös Norra saatkonnaga oli Viru-Nigula ja Viru-Nigula valla raamatukogus üleval rändnäitus „Norramaale matkama”. Näitus sai positiivse tagasiside osaliseks. Lisaks toimub tihe kogemuste vahetamine Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa raamatukogudega.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Rahvusvahelisel tasandil koostööd ei toimunud.

4.7 Raamatukogu koolituskeskuseks kasutajatele

Peamised sihtrühmad on lapsed ja eakad. Individuaalnõustamised on suunatud lugeja.ee ja erinevate e-teenuste kasutamiseks. Igapäevase töö kõrvalt jagavad raamatukoguhoidjad regulaarselt näpunäiteid ja nõuandeid nii infootsinguks kui ka turvaliseks interneti kasutamiseks. Muutust on märgata eakate lugejate ettevaatlikkuses. Ollakse teadlikud valitsevatest ohtudest ja pigem küsitakse üle ja alles siis tehakse või ei tehta. Lapsed ja noored on teadlikumad oma õigustest ja netiketist.

Koolitusi ja nõustamisi tehti ka lastele, koolivaheajal otsiti viktoriinivastuseid. Õpetati otsima värvimiseks ja joonistamiseks pilte internetist ja raamatutest. Aidati teha kooliülesandeid. Lapsed said abi ja muutusid julgemaks internetiotsingutes.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamine kanal Viru-Nigula raamatukogu teenuste ja tegevuse tutvustamiseks on valla raamatukogu Facebooki leheküljel <https://www.facebook.com/virunigularaamatukogu/>. Värske ja asjakohane info on üleval valla raamatukogu kodulehel <https://virunigularaamatukogu.ee/>.

Lisaks on Viru-Nigula valla haridusametitel ühine avalik kalender, kuhu märgitakse toimuvad sündmused <https://lasteaedkelluke.ee/lapsevanemale/kalender#year=2020&month=1&day=8&view=month>.

Raamatukogude tegevust kajastavad artiklid ilmuvad Viru-Nigula valla teatajas.

Aastal 2021 ilmunud artiklid

Veebruar 2021. Mervi Lilleoja „Veebruarikuu raamatusoovitused”

Märts 2021. Mervi Lilleoja „Laenuta raamatukogus kontaktivabalt!”, „Raamatukoguhoidjad loevad ette”

Aprill 2021. Mervi Lilleoja „Rahuloluküsitluse tulemustest”

September 2021. VNVT toimetis „Raamatukogu pakub kontaktivaba laenutuse täisteenusust”

Oktoober 2021. Mervi Lilleoja „Raamatukogupäevad 2021. Kohtume raamatukogus!”

November 2021. VNVT toimetis „Valla raamatukogu kontaktivaba täisteenus ootab laenutama ja lugema”

4.9 Andmebaasid. Kas ja milliseid andmekogusid pakutakse lugejaile kodulehe vahendusel?

Uusi andmekogusid loodud ei ole. Kasutada saab e-kataloogi.

5. 2022. aasta tegevused

- Valla raamatukogude visuaalse identiteedi ühtlustamine.
- Luua ühised raamatukogutundide materjalid, mis on kasutatavad kõikides valla raamatukogudes.
- Lastele ja noortele uute põnevate võimaluste pakkumine: tahvli ja graafikalaua kasutamise juhendamine kõigis raamatukogudes.
- Jätkata raamatukogu turundamist elanike seas. Selleks tuleb hoida end nähtavana, avaldades kohalikus ajalehes artikleid ja teateid ning kasutades Facebooki, Instagrami ja Viru-Nigula valla raamatukogu kodulehte.
- Jätkata ning süvendada koostööd kohalike haridus- ja kultuuriasutustega, et pakkuda elanikele mitmekülgsemaid võimalusi enesearenguks ja vaba aja veetmiseks.
- Lugejate soovidele vastu tulles on plaanis jätkata kohtumiste korraldamist kirjanikega.
- Jätkata Keelekohviku, Jututoa, Raamatuklubi ja Raamatukoguringi tegevusega.
- Olulisel kohal on järjepidev uudiskirjanduse tutvustamine.
- Leida võimalusi RVL-i paremaks toimimiseks Aseris.
- Tagastuskastide ja raamatukapi võimaluste järjepidev tutvustamine.

Direktor

Allkiri /Mervi Lilleoja/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Viru-Nigula valla RK	35	3745	136,57

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Aseris keelekohviku läbiviimine. Eesti keele õpe erinevas vanuses vene keelt kõnelevatele inimestele. Läbiviijad Marget Karnetova, Heili Nõmmets.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2021)
Aseri raamatukogu	Väliskoridori remont

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Viru-Nigula valla RK-d	Ettelugemised telefonitsi 15.03-05.04	3
Viru-Nigula valla RK-d	Virtuaalne jututuba	9
Viru-Nigula raamatukogu	Raamatukogu tuleb külla	18
Viru-Nigula raamatukogu	Raamatukogu tutvustav kohtumine 1. klassi minejatega	8
Viru-Nigula raamatukogu	Raamatukoguring	69
Viru-Nigula raamatukogu	Jõuluootuspidu koostöös Viru-Nigula noortetoaga	31
Viru-Nigula valla RK	Jututoad	156
Viru-Nigula valla RK	Koolivaheaja tähistamine	81
Aseri raamatukogu	Ettelugemine, Lugemisisu	27